

ODBOROVÝ SVAZ STÁTNÍCH ORGÁNŮ A ORGANIZACÍ

Senovážné náměstí 23, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 222 241; Fax.: + 420 224 142 273
E-mail: statorg@cmkos.cz, <http://statorg.cmkos.cz>

STANOVISKO

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, a další související zákony, ve vztahu ke kartě sociálních systémů

Obecně k návrhu

Odborový svaz státních orgánů a organizací společně s Českomoravskou konfederací odborových svazů od počátku projednávání návrhu na zavedení tzv. sociální karty zastával názor, že zavedení tzv. sociální karty v sobě zahrnuje citlivé osobní údaje z oblasti sociální situace a zdravotního stavu klientů Úřadu práce ČR. Vzhledem ke známé „funkčnosti“ systémů, s kterými pracuje Úřad práce ČR, máme i nadále vážné obavy z možnosti zneužití dat.

Jsme toho názoru, že tato úprava může být v budoucnu zneužita k rozšíření povinnosti používání sKarty pro další skupiny příjemců plateb ze sociálního systému, což odporuje avizované dobrovolnosti převzetí a používání sKarty.

Další připomínky:

- Co je důvodem, že sKarty, které mají pouze funkci průkazů osob se zdravotním postižením, vydává Česká spořitelna (tedy bankovní ústav)?
- V přechodných ustanoveních k novelám jednotlivých právních předpisů je vyjádřena povinnost převzít si sKartu do 6 měsíců. Je však postrádáno vyjádření toho, co nastane, když si klient (oprávněná osoba) tuto sKartu ve stanovené lhůtě nepřevzme.
- Na sKartách vydávaných v současné době jsou údaje o osobě a symboly ve špatné viditelnosti, nejvýraznější jsou však symboly a loga bankovního ústavu (držitele bankovní licence)!
- Jako velice podstatnou cítíme skutečnost, že účel sKarty jako zásadního prostředku proti zneužívání vyplácených dávek splněn nebyl. Z toho vyplývá, že by občan měl mít skutečnou možnost výběru mezi sKartou (jako platebního prostředku), svým vlastním účtem nebo poštovní poukázkou (s poplatkem). Pak by ale neměl být proces nastaven tak, že nejdříve vydáme (zřídíme) sKartu, a pak se teprve budeme klienta ptát, zda ji chce nebo ne (zda ji bude využívat nebo ne). Jinak je to „mrhání“ peněz (ať to platí kdokoliv), ale zejména „mrhání“ času zaměstnanců ÚP, kterým tento čas chybí někde jinde.

Uvedené připomínky považujeme za doporučující.

K jednotlivým ustanovením návrhu zákona

Čl. I bod 3.:

- **Z řady důvodů nemůže sKarta sloužit jako jediný identifikační prostředek** – není na ní fotografie, neobsahuje údaj o bydlišti atd. K této sKartě bude každý vždy potřebovat i svůj doklad totožnosti, tj. občanský průkaz.
Pokud nebude výrazná část klientů využívat platební funkci sKarty (nebude k ní zřizován technický účet), je celý proces jejího zpracování zbytečný a zbytečně vytváří další finanční náklady (i na straně Úřadu práce ČR – zejména čas a práce zaměstnanců, administrativní zatížení apod.). V této souvislosti vyvstává otázka, zda je Česká spořitelna tak velkorysá, že ponese náklady na výrobu těchto karet, které pro ni nebudou ekonomickým přínosem.
- Podle nového § 4b má být sKarta v podstatě povinná v rámci identifikace k JIS PSV (v tomto ustanovení vyjádřeno slovem „náleží“). V důvodové zprávě se uvádí: *„Karta sociálních systémů obsahuje i další identifikační údaje ve vztahu k JIS PSV, než které jsou obsaženy v dokladech totožnosti.“*
Toto tvrzení je v rozporu s Čl. I bodem 5., který obsahuje znění nového § 4d. V odst. 4 a 5 tohoto § je přesně stanoveno, co je na sKartě uvedeno. Dle odst. 4 je na přední straně uvedeno jméno, popřípadě jména a příjmení držitele sKarty. Pouze u sKaret, které budou mít funkci průkazu osoby se zdravotním postižením, bude i fotografie. Dle odst. 5 bude na zadní straně sKarty uvedeno číslo oprávněné osoby v JIS PSV a u karet sloužící jako průkaz osoby se zdravotním postižením též datum narození oprávněné osoby. Tyto **údaje jsou pro identifikaci oprávněné osoby zcela nedostačující** a oprávněné osoby budou muset nadále předkládat doklad totožnosti. Z uvedeného je zřejmé, **že se nebude jednat o zvýšení komfortu občanů při jednání na Úřadu práce ČR, ale naopak o jeho snížení.**

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

- Poznámka k autentizační (identifikační) funkci sKarty dle důvodové zprávy: V případě, že by se potřebné údaje vedly na čipu sKarty, bylo by třeba všem pracovníkům Úřadu práce ČR, kteří jsou v kontaktu s oprávněnými osobami, dodat potřebné vybavení, což by **vedlo k dalšímu nadměrnému finančnímu zatížení na provozních nákladech Úřadu práce ČR.** Tato představa v době, kdy Úřad práce ČR není schopen vybavit své pracovníky dostatečným množstvím výpočetní techniky, je tristní. Zároveň připomínáme, že v současné době existuje projekt elektronického občanského průkazu, ve kterém by tyto údaje také mohly být uvedeny.
- V navrhovaném § 4b odst. 4 je řešena situace dosavadních držitelů průkazů ZTP („papírových“), kteří se rozhodnou nyní mít sKartu s platební funkcí. Bude jim vydána též sKarta s platební funkcí, která však nebude mít funkci průkazu osoby se zdravotním postižením. Proč se jim rovnou nevydá tato sKarta, která by měla současně obě funkce vymezené v § 4b odst. 1 písm. b) a c)?
- V § 4b je použit termín **„oprávněná osoba“**. V celém zákonu č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, však **chybí vymezení tohoto pojmu** (jsou to jen „přímí“ klienti Úřadu práce ČR, tedy např. bez tzv. „společně posuzovaných osob“ apod.).
- K § 4b odst. 2: Je vymezeno, že sKartu vydává Krajská pobočka místně příslušná podle místa bydliště oprávněné osoby. Jak se však bude postupovat v případě, že si uchazeč o zaměstnání požádá už od počátku evidence o převedení na jinou Krajskou pobočku a bude mu vyhověno? To si bude muset sKartu vyřizovat na původní Krajské pobočce?

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

Čl. I bod 4.:

V souvislosti s připomínkami uvedenými v předchozí části se nabízí otázka, proč by měl bankovní ústav dostat údaje o klientovi Úřadu práce ČR (např. uchazeči o zaměstnání, který nebude chtít využívat platební funkce sKarty nebo nebude mít nárok na podporu v nezaměstnanosti atd.).

Čl. I bod 5.:

- V § 4d odst. 1 se hovoří o postupu při odcizení, poškození nebo zničení sKarty. ***Doporučujeme doplnit o povinnost držitele sKarty při jejím odcizení doložit protokol nebo úřední záznam o odcizení sKarty z policie. Zároveň navrhuje, aby při odcizení a doložení protokolu či úředního záznamu, byla zrušena povinnost uhradit náklady spojené s vydáním nové sKarty.***
- § 4d odst. 1 řeší možnost požádání o zkrácení lhůty k vydání nové sKarty na 15 dnů. Otázkou je, ***zda je tato lhůta reálná*** (komunikace s bankovním ústavem a jeho činnost, komunikace s klientem apod.).
- V § 4d odst. 2 není řešena otázka lhůty, do kdy má příslušná Krajská pobočka vydat novou sKartu (při nahlášení změny údajů v sKartě).
- Při ztrátě sKarty sloužící pouze k identifikaci se nabízí otázka, komu a jak se bude platit úhrada nákladů s vydáním nové sKarty, když účet bude zřízen jen v případě platební funkce sKarty?
- Neprovozánost u platnosti sKarty pro osoby zdravotně postižené (4 roky) s platností posouzení zdravotního stavu (např. platnost posouzení zdravotního stavu končí dříve, než končí platnost sKarty). ***Návrh toto vůbec neřeší!*** Údaj o platnosti posouzení zdravotního stavu není na sKartě uváděn.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

Čl. IV a VIII

V bodech 1. obou článků jsou vymezeny lhůty k provedení změn vyplácení sociálních dávek, resp. podpory ze strany Úřadu práce ČR, avšak rozdílně (6 kalendářních měsíců nebo 2 kalendářní měsíce). **Doporučujeme tyto lhůty sjednotit.**

V Praze dne 13.3.2013.

Ing. Jan Rovenský, v. r.
předseda odborového svazu